

Elżbieta Skarbek

Białogarda, pow. Lębork

Informator Archeologiczny : badania 6, 169-170

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

około 20 m szerokości. W doskonałym stanie zachowało się 7 warstw przekładki z bali dębowych. Niwelacje terenu przeprowadzona w XVI-XVIII w. zniszczyła koronę tej fazy wału.

Opisywane konstrukcje powstały najprawdopodobniej u schyłku IX w.; w 1-szej połowie X w. podlegały częściowej renowacji obejmującej głównie lico zewnętrzne. W 2-giej połowie X w. na bazie tych konstrukcji powstał piastowski wał przekładkowy z elementami hakowymi odkryty już w 1971 r.

Z opisywanym wałem przekładkowym należy łączyć 3 poziomy doskonale zachowanych domów zrębowych, wyróżniających się dużymi rozmiarami.

BIAŁOGARDA, pow. Lębork

Muzeum w Lęborku

Badania prowadziła mgr Elżbieta Skarbek.

Finansowało Prezydium PRN w Lęborku.

Trzeci sezon badań. Grodzisko wczesno-średniowieczne z X - XIII wieku.

Celem badań było możliwie dokładne rozpoznanie konstrukcji obronnych dawnego grodu. Wytyczono wykop w części południowo-zachodniej wzgórza, pomiędzy wałem a skarpią prowadzącą do fosy - w miejscu gdzie przypuszczalnie znajdowała się brama.

Grodzisko położone jest po prawej stronie szosy z Lęborka do Łeży, na skraju wysoczyzny sięgającej 68 m wysokości. Powierzchnia wzgórza /1 ha/ dość płaska, wyraźnie obniża się w kierunku północnym. Z trzech stron znajdują się strome, nieprzystępne zbocza / w części zachodniej zachowały się ślady szerokiej fosy/, jedynie od południa teren jest płaski i najlepiej przetrwał wał o wysokości 4 m. Wykop długości 18 m szeroki 4 m poprowadzone na osi północ-południe, poprzecznie do kierunku biegu wału.

Badania stratygrafii oraz treści kulturowej wskazują, że wał wzniesiony został w konstrukcji drewniano-ziemnej. Najbardziej rozbudowany był w części południowej grodu, w miejscu połączenia z okolicznym terenem wyżynnym, i zabezpieczony dodatkowo suchą fosą. Szerokość jądra wału dochodziła u podstawy 7-8 metrów, zaś przekrój całego wału osiągał 15 m u podstawy. W stratygrafii wyróżniono cztery warstwy. Wewnętrzne i zewnętrzne lico pokrywała warstwa zbitej gliny, której rozsypane wraz ze spalonymi częściami umocnień drewnianych zaznaczało się szczególnie wyraźnie w licu wewnętrznym. Przy krawędzi wysokiego zbocza od strony południowej konstrukcja w dużym stopniu uległa osunięciu i niwelacji/teren uprawny/.

Piaszczyste jądro wału wzmocniono bierwionami w układzie przekładkowym, ułożonymi dwoma stosami oraz kłkami, których największe skupienie zaobserwowano w najniższej warstwie jądra. W dolnej partii znajdowało się także dodatkowe umocnienie w postaci dwóch warstw kamieni w rzędach równoległych do biegu wału. Pomiędzy konstrukcjami przekładkowymi obu lic biegi łukowato poprzez jądro wału warstwy spróchniałych belek łączące dwa stopy.

Ceramika odkryta w trakcie badań reprezentowana jest przez 167 ułamków naczyń. Są to w przeważającej ilości fragmenty mało charakterystyczne. Ułamki wylewów pochodzą od naczyń wykończonych starannie, obtaczanych i słabo profilowanych. Krawędzie wylewów są lekko wygięte na zewnątrz, zgrubione i ścięte ukośnie, lub poziomo. Naczynia wypalone były na kolor szaroceglasty, jasnoceglasty i szary z przełomem jedno - i dwubarwnym.

Ponadto uzyskano dwa przedmioty żelazne silnie skorodowane, żużel, zaprawę i kości zwierzęce.

Materiał zabytkowy na badanym stanowisku jest bardzo nieliczny. Ceramika odpowiada, pod względem techniki wykonania i chronologii, ceramice znajdowanej podczas poprzednich sezonów wykopaliskowych w wykopach założonych wewnątrz grodziska i odnosi się do czasu pomiędzy X w. i końcem XIII wieku. W warstwach dolnych spotykamy fragmenty charakterystyczne dla XI-XII w. Bardzo nielicznie reprezentowana jest ceramika z XIII w.

Badania będą kontynuowane.

BIAŁOGÓRZE, pow. Zgorzelec

Konserwator Zabytków
Archeologicznych
we Wrocławiu

Badania prowadzili Jurij Knebel i
mgr Tadeusz Kaletyn. Finansował
Wydział Kultury Prezydium PRN
w Zgorzelcu. Trzeci sezon badań.
Kurhanowe cmentarzysko wczesno-
średniowieczne / IX- X w./.

W grudniu 1972 r. podjęto ratownicze badania wykopaliskowe na 3 mogiłach / nr XIII, XIV, XV/ zagrożonych wyrębem leśnym. Kurhan nr XV przebadano całkowicie. Jego rozmiary: podstawa 3,5 x 3 m, wysokość 1,1 m. Wydzielono 6 warstw różniących się barwą, konsystencją i zawartością. W centralnej, szczytowej części mogiły, pod warstwą humusu koloru brązowego o miąższości do 18 cm